

VLAAMSE BEROEPSVERENIGING VAN VEILIGHEIDS-COÖRDINATOREN

Nieuwsbrief VBVC 2023 – 3

INHOUD

- Intro
- Agenda 2023
- Kort Nieuws
- Samenvatting ledenvergadering FOD WASO te Gent
- Vragen en antwoorden ivm KB basisveiligheid opleiding

VBVC op facebook :

<https://www.facebook.com/VBVC-1745500912345414>

Agenda 2023

- 2023-03-28: Ledenvergadering ivm beroepsaansprakelijkheid en juridische aspecten te Sint-Niklaas
- 2023-06-22: Ledenvergadering In samenwerking met het FOD te hotel Marrioth Gent
- 2023-10-18 : Ledenvergadering ivm keuringen te Hotel Van der Valk Oostkamp

Alle betalende leden worden hiervoor uitgenodigd.

Niet-leden kunnen zich inschrijven aan de prijs van het lidmaatschap zij zijn dan ook automatisch lid van VBVC in 2023.

Collegae,

In deze nieuwsbrief voor 2023 vindt u opnieuw de stand van zaken van onze beroepsvereniging.

Op 22 juni ll. Hadden we onze ledenvergadering te Gent met als spreker Dhr Tom Vermeersch , Coördinator nationaal bouwtoezicht, Kwaliteitscoördinator, Sociaal inspecteur van de Algemene Directie toezicht op het Welzijn op het Werk. De leden hadden vragen mogen voorbereiden die Mr Vermeersch beantwoord heeft, verder heeft hij een presentie gegeven ivm hoe de inspectie veiligheidscoördinatie gebeurd en wat onze te korten zijn.

Zoals afgesproken met Mr Vermeersch hebben enkel de aanwezige leden de presentatie , dit zodat het verhaal van het FOD binnen de juiste context geplaatst wordt.

Onze aandachtige collega Pieter Marchand heeft hier een samenvatting van gemaakt.

In de vorige nieuwsbrief hadden we het in het kort nieuws over de nieuwe KB in verband met de basisopleiding veiligheid. Onlangs zijn er hieromtrent vragen en opleiding gepubliceerd. Daarom publiceren we in de nieuws brief het KB en de deze gepubliceerde vragen en antwoorden. Ook het Constructiv heeft en uitgebreide FAQ aan gependend.

In oktober vindt onze volgende en alweer laatste ledenvergadering voor dit jaar plaats. Het onderwerp van deze sessie is keuringen, door dhr Bruno Traest , Technisch directeur – bestuurder btigroup.

met vriendelijke groet

Philippe Englebert
Voorzitter VBVC

Kort Nieuws:

- **De wetgeving inzake welzijn op het werk is nu ook van toepassing op dienstboden en op huispersoneel**

In het Belgisch Staatsblad van 15 mei 2023 is een nieuw koninklijk besluit van 7 mei 2023 tot vaststelling van specifieke maatregelen betreffende het welzijn op het werk van dienstboden en huispersoneel gepubliceerd, dat op 15 mei 2023 in werking is getreden.

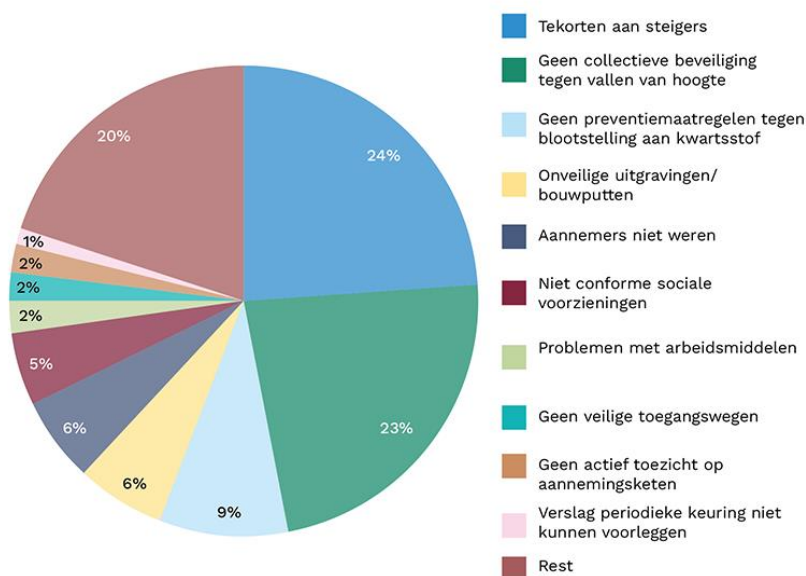
Dit koninklijk besluit doet de wet van 15 mei 2014 in werking treden, die op haar beurt de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk wijzigt, om de dienstboden en het huispersoneel in het toepassingsgebied ervan op te nemen. De welzijnswet en de codex welzijn op het werk zijn voortaan dus van toepassing op deze werknemers, weliswaar met een aantal specifieke bepalingen die voorzien zijn in dit nieuwe koninklijk besluit (dat titel 6 van boek X van de codex wordt).

Onder dienstboden worden de werknemers verstaan die in hoofdzaak huishoudelijke handenarbeid verrichten in verband met de huishouding van de werkgever of van zijn gezin, en die met deze werkgever zelf een arbeidsovereenkomst voor dienstboden hebben gesloten. Het gaat om huishoudelijk personeel (dus niet werknemers in de dienstenchequesector), koks, nanny's, enz. Onder huishoudelijk personeel worden de werknemers verstaan die in of buiten het huis van de werkgever hoofdarbeid of handenarbeid uitvoeren die geen huishoudelijke arbeid is, voor de privé-behoefte van deze werkgever of van zijn gezin, en die met deze werkgever zelf een arbeidsovereenkomst hebben gesloten. Het gaat om huisonderwijzers, chauffeurs, personeel voor tuinonderhoud, verplegend personeel, enz.

- **Inspectiecampagne Arbeidsinspectie – Toezicht op het welzijn op het werk: vallen van hoogte blijft het belangrijkste risico voor de veiligheid op bouwplaatsen**

Op dinsdag 6 juni 2023 voerde de Arbeidsinspectie - Toezicht op het Welzijn op het Werk bijzondere inspecties uit op bouwplaatsen in gans België. Tijdens deze inspecties was er verhoogde aandacht voor het risico op vallen van hoogte, de risico's in uitgravingen en bouwputten en de blootstelling aan procesmatig gegenereerd kwartsstof. De eerste twee onderwerpen werden gekozen omdat zij aanleiding geven tot zeer ernstige arbeidsongevallen: vallen van hoogte en bedelving in een uitgraving of bouwput zijn oorzaken van dodelijke arbeidsongevallen. Blootstelling aan procesmatig gegenereerd kwartsstof, dat vrijkomt bij het verzagen van bouwmaterialen, kan op termijn leiden tot ernstige longaandoeningen en zelfs longkanker.

Vastgestelde inbreuken - procentuele verdeling

- **KB van 11 juni 2023 tot wijziging van de codex over het welzijn op het werk wat de gebruiksvoorwaarden van de werkkledij betreft** werd op 5 juli 2023 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad en treedt in werking op 1 augustus 2023.
Dit koninklijk besluit brengt verschillende wijzigingen aan titel 3 van boek IX van de codex over het welzijn op het werk.
Aanpassing van de definitie van werkkledij en het lot van "gemengde" kledij
Dit koninklijk besluit verduidelijkt in de eerste plaats de definitie van "werkkledij", opgenomen in artikel I.1-4, 26° van de codex over het welzijn op het werk. Er wordt vermeld dat werkkledij bedoeld is om te vermijden dat de werknemer zich vuil maakt door de aard van zijn werkzaamheden en dat deze niet verward mag worden met een PBM (persoonlijk beschermingsmiddel) voor zover de werkkledij niet bedoeld is om de werknemer te beschermen tegen risico's die zijn veiligheid of gezondheid op het werk kunnen bedreigen.
- **In het Belgisch Staatsblad van 18 juli 2023 werd het koninklijk besluit van 2 juli 2023 tot vaststelling van maatregelen ter bescherming van werknemers tegen agentia met hormoonontregelende eigenschappen gepubliceerd.** Het koninklijk besluit treedt in werking op 28 juli 2023.
Net zoals kankerverwekkende, mutagene en reprotoxische stoffen, zijn hormoonontregelaars zeer zorgwekkende stoffen. Door dit koninklijk besluit worden hormoonontregelaars opgenomen in het toepassingsgebied van titel 2 van boek VI van de codex over het welzijn op het werk. Dat wil zeggen dat, wat betreft bescherming van werknemers, voor deze stoffen nu dezelfde regels gelden als voor kankerverwekkende, mutagene en reprotoxische stoffen.
Voor de identificatie van hormoonontregelaars wordt verwezen naar een aantal stoffen opgenomen in een lijst met hormoonontregelende stoffen en mengsels in bijlage, en naar de criteria voor de desbetreffende gevarenklassen die eerder dit jaar aan de CLP-verordening werden toegevoegd. De volledige tekst van deze gedelegeerde verordening is beschikbaar op de Eur-Lex website : Gedelegeerde Verordening (EU) 2023/707 van de Commissie van 19 december 2022 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1272/2008 wat betreft gevarenklassen en criteria voor de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels.
Verder worden hormoonontregelaars door dit koninklijk besluit expliciet vermeld in de bepalingen inzake moederschapsbescherming (titel 5 van boek X van de codex) en bescherming van jongeren op het werk (titel 3 van boek X van de codex). Zwangere vrouwen en hun ongeboren kinderen, en jongeren zijn immers bijzonder gevoelige risicogroepen voor blootstelling aan deze stoffen.

Veilig ontwerp gebouwen - projecten

Hoofdstuk V Welzijnswet

- Memorie van toelichting -71/1 – 1995:

Art. 17

Dit artikel legt aan de bouwdirectie belast met het ontwerp uitdrukkelijk de verplichting op rekening te houden met de veiligheid en gezondheid bij zijn bouwkundige keuzen en bij de opstelling van het lastenboek.

Hoofdstuk V van de Welzijnswet, samen met het KB TMB:

Memorie van toelichting 71/1 – 1995 – art. 17

De architect moet in zijn ontwerp rekening houden met de veiligheid. Dit zowel tijdens de bouwwerken, als tijdens later gebruik (postinterventies).

Interpretatie: het is niet de taak van de veiligheidscoördinator (ontwerp of verwezenlijking) om problematische ontwerpen op te lappen. Als er fundamentele problemen zijn in het ontwerp, moet het ontwerp aangepast worden. Dat er al een bouwvergunning is, of een aannemer aangesteld, is het probleem van de opdrachtgever / architect.

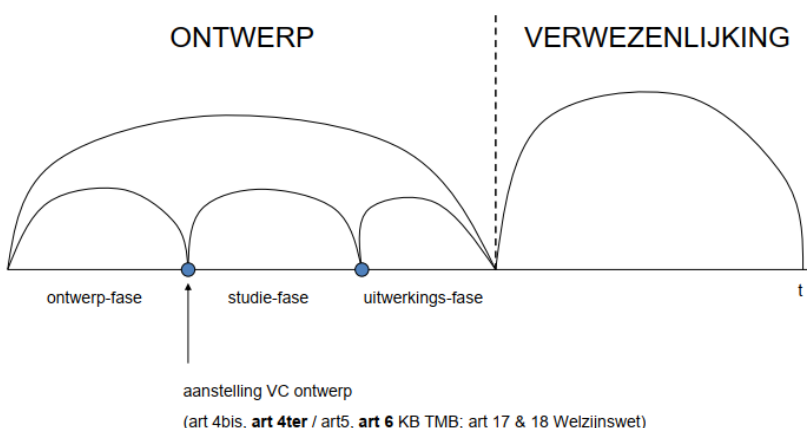
Vb. 1: recente vraag aan VBVC: bouwen van een woning onder een hoogspanningslijn. Er is slechts 1 meter op overschot tussen de daklijn en de onveilige perimeter rond de hoogspanningslijn. Arbeiders mogen niet eens rechtopstaand werken, laat staan wat met materiaal, leveringen, plaatsen borstweringen, stellingen, enz. In dit geval lijkt het beter om het ontwerp aan te passen, zodat arbeiders rechtopstaand en met extra marge het dak op kunnen.

Vb. 2: plaatsen van zonnepanelen op een ingesloten golfplatendak, waarvan helaas al bewezen is dat het dak onvoldoende stevig is. Aanstelling VC gebeurde pas na het ongeval. Door de omliggende loodsen is het dak niet bereikbaar met hoogtewerkers. In dit geval moet men toch de vraag durven stellen of het wel een goed idee is om daar zonnepanelen te plaatsen. Een dak dat op zijn minst via hoogtewerkers bereikbaar is, of voldoende stevig, lijken toch minimale voorwaarden. Ook voor toekomstig onderhoud zullen dezelfde problemen terugkeren.

Tijdige aanstelling VC Ontwerp en Verwezenlijking

KB TMB

“BDO mag de uitwerking van het project niet aanvatten of verderzetten, zolang de VC ontwerp niet is aangesteld.”

Binnen de fase ontwerp, kunnen er in het algemeen 3 deelfasen onderscheiden worden.

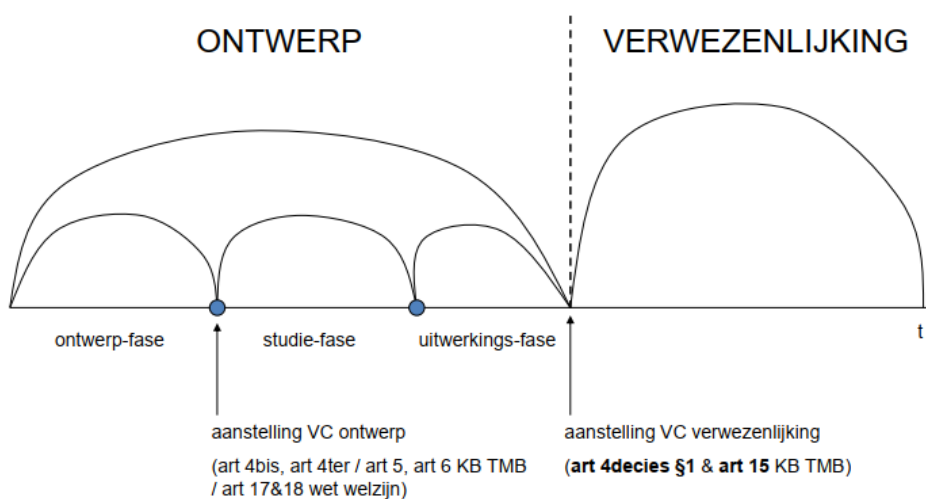
- Ontwerpfase: tekenen van schetsen, ...
- Studiefase: tekenen van plannen (architectuur), ...
- Uitwerkingsfase: tekenen van details, technieken, aanvraag omgevingsvergunning, ...

De VC Ontwerp zou ten laatste bij aanvang van de studiefase moeten aangesteld worden, zodat de plannen nog kunnen bijgesteld worden. Een aanstelling van de VC Ontwerp bij indienen van de omgevingsvergunning is hoe dan ook te laat.

FOD WASO stelt dat het niet te begrijpen is waarom architecten blijven treuzelen om de VC op tijd aan te stellen. Er valt helemaal niets bij te winnen, integendeel. We, als VBVC, kunnen ons hier enkel bij aansluiten.

Tip: vermeld in contract dat de architect via Teams een overleg in ontwerpfase zal organiseren. Dit op het moment dat schetsen vorm krijgen en voordat definitieve keuzes worden gemaakt.

“Voor het begin van de uitvoering van de werken stelt de BDCU of opdrachtgever één VC verwezenlijking aan.”

VGP's van (onder)aannemers – art. 30

KB TMB

- **Geen 'algemene' V&G plannen !**
 - regelgeving stelt immers:
 - preventiemaatregelen aangepast aan de kenmerken van het bouwwerk (zie de 5 zaken)
 - specifieke maatregelen voor de werken uit art. 26§1
- Geen (specifieke of bijzondere ...) V&G plannen opvragen aan aannemers !
- Niet systematisch risicoanalyses opvragen aan aannemers !

Er is maar 1 VGP, namelijk dat van de VC. Dit VGP moet aangepast zijn aan het project, en voldoende gedetailleerd. Conform de wetgeving, is er maar 1 VGP op een project.

Bijgevolg heeft het geen zin om zogenaamde “VGP's” van aannemers op te vragen. Geen algemene, geen specifieke. Dergelijke VGP's zijn interne documenten van een aannemer.

Wat wel kan opgevraagd worden, voor of na aanbesteding, zijn heel specifieke “stappenplannen” of “RA’s” voor welbepaalde activiteiten. Deze kunnen wel opgevraagd en bekeken worden door de VC.

Tip: vraag enkel die documenten op, waarvan je effectief van plan bent om ze aandachtig te bekijken.

Tip: krijg je ongevraagd VGP's toegestuurd, reply dan dat deze niet gevraagd werden, en ook niet zullen bekeken worden. Vermijd een vermoeden van stilzwijgende goedkeuring over ontvangen documenten.

Art. 30: offertebeoordeling: zie hierboven: vraag enkel op wat je effectief zal bekijken.

Een VC moet of mag geen beoordeling geven over de prijszetting. Het enige wat je effectief kan melden is “aanwezig” of “afwezig”.

Tip: Pas op met wat je vraagt. Vb. je vraagt werfafsluiting tot einde werken. Aannemer ruwbouw zegt “25€”. Je kan aannemer niet afkeuren op dit lage bedrag. Als aannemer ruwbouw bij einde van zijn werken zijn afsluiting meepakt, kan hij zeggen “Je mag 25€ aftrekken van mijn factuur, dan staan we effen”. Dus let goed op met wat je vraagt. Je kan er geen aannemer op afkeuren, en de aannemer kan het in zijn eigen voordeel misbruiken. Het kan beter zijn om bepaalde zaken te eisen, zonder hier een (beperkend) bedrag op te plakken.

Q&A – divers

- Bij bevel van stopzetting: betrokken partij beslist wanneer werken mogen hervatten, rekening houdend met PV. VC kan hierin adviseren, niet beslissen. De betrokken partij kan in beroep gaan, maar het bevel blijft geldig.
- Herhaling eisen werfsanitair en werfketen. Klassieke werf toiletten genre “Dixi” zijn niet meer toegelaten, behalve beperkt aantal uitzonderingen. In woningbouw enz, moet altijd een volwaardig toilet zijn. Meer en meer verhuurbedrijven bieden deze toiletten aan.
- Bij DBFM – Design Build Finance Maintenance: in fase van prijsvraag met verschillende ontwerpers in de running: elk team moet zijn eigen VC Ontwerp aanstellen. De THV is de opdrachtgever.
- Bij gevallen van overmacht: argumentatie te noteren in coördinatiedagboek. Vb. het lijkt eerst een kleine herstelling voor nutsbedrijf. Geen VC aangesteld. Eens de leiding zichtbaar is, is duidelijk dat er veel meer aan de hand is. Door hoogdringendheid kan klassieke procedure van ontwerp – opmaken VGP – zoeken aannemers enz. niet gevolgd worden, maar wordt meteen een raamcontractant als aannemer aangesteld, voor onmiddellijke start van de herstelling. Dit mag echter geen excuus zijn om veiligheid te negeren. De regels rond veilig werken blijven van toepassing.
- Een VGP mag strenger zijn dan de wetgeving.
- PA versus VC: verwijzing naar website FOD WASO: PA & VC: “Bondgenoten of rivalen?”.
- PFAS: zie kaart op website. Preventiemaatregelen vergelijkbaar met werken met asbest (tyvepakken, P3 masker, alles aftapen, mogelijkheid tot douchen, enz.).
- Zoveelste herhaling: altijd voorrang van collectieve valbeveiliging boven gebruik van valharnassen. Op platte daken van gebouwen moet je als VC altijd adviseren om leuning te plaatsen. Je mag niet meegaan in de logica van levenslijnen. Dit is niet jouw keuze om te maken, of de verantwoordelijk die jij moet overnemen.
- Ladderhaken: jaarlijks nazicht door bevoegd persoon.
- Asbest, hermetische zone: VC moet niet in de zone controleren. Je kan in VGP wel kijkvensters of camera's vragen.
- PID: altijd onder voorbehoud dat PID is opgemaakt op een bepaald moment, en dat regels kunnen wijzigen in de loop van de tijd. Het eindelijk vastleggen van werkwijzen of procedures bij postinterventies, blijft medeverantwoordelijkheid van de uitbater en de uitvoerende aannemer / onderhoudsfirmas.
- Werfafsluiting: op te nemen in VGP wie zorgt voor afsluiting van begin tot einde. Op bord aanmeldingsprocedure voorzien, vb. contact opnemen met werfleider op 04../..... .

Het Koninklijk Besluit van 7 april 2023 voegt enkele belangrijke wijzigingen in het KB Tijdelijke Mobiele Bouwplaatsen (TMB): een basisopleiding veiligheid en betere communicatie op bouwplaatsen door verplichte regels over verbale en non-verbale communicatie.

Basisveiligheidsopleiding

Een eerste deel van dit koninklijk besluit heeft tot doel de kennis en de vaardigheden met betrekking tot het veilig werken op een tijdelijke of mobiele bouwplaats te verbeteren door het invoeren van een basisveiligheidsopleiding.

Om op een tijdelijke of mobiele bouwplaats werkzaamheden uit te voeren met betrekking tot het realiseren van het bouwwerk, is elke aannemer ertoe gehouden aan zijn werknemers een basisveiligheidsopleiding met betrekking tot tijdelijke of mobiele bouwplaatsen te verstrekken.

Deze opleiding moet niet alleen gevolgd worden door de werknemers van een aannemer, maar ook door de werkgevers die zelf een beroepsactiviteit op de bouwplaats uitoefenen en door de zelfstandigen.

Het koninklijk besluit beschrijft achtereenvolgens:

- het doel van de basisveiligheidsopleiding en de eindtermen ervan;
- de regels betreffende de organisatie van de basisveiligheidsopleiding;
- het verband tussen de basisveiligheidsopleiding en de algemene informatie- en opleidingsplicht van de werkgever;
- de wijze waarop deze basisveiligheidsopleiding zich verhoudt ten opzichte van de noodzaak van een specifieke (beroeps)opleiding en ten opzichte van strengere regels die gelden in een bepaalde sector of bij werken met derden;
- een regeling voor buitenlandse aannemers.

De werknemers die werkzaamheden uitvoeren op een tijdelijke of mobiele bouwplaats worden vermoed te beschikken over de kennis voorzien in de basisveiligheidsopleiding, indien aan één van de volgende voorwaarden is voldaan:

- ze beschikken over een attest waaruit blijkt dat ze de kennis bedoeld in de basisveiligheidsopleiding hebben verworven door het volgen van een andere opleiding (het kan hier bijvoorbeeld gaan om het VCA-attest);
- ze kunnen aantonen dat ze in de afgelopen 10 jaar tenminste 5 jaar ervaring hebben verworven door het uitvoeren van werkzaamheden op een tijdelijke of mobiele bouwplaats.

Zelfstandigen kunnen eveneens een beroep doen op dit vermoeden.

Een collectieve arbeidsovereenkomst kan de inhoud en de nadere regels betreffende de basisveiligheidsopleiding vaststellen.

Inwerkingtreding van de regeling

De wetgeving over de basisveiligheidsopleiding treedt in werking op **15 april 2023**.

Toch wordt er voorzien in een trapsgewijs uitrollen van de basisveiligheidsopleiding en dit om ervoor te zorgen dat iedereen die onder het toepassingsgebied van de nieuwe wetgeving valt, deze opleiding inderdaad tijdig kan volgen.

De personen die nog nooit gewerkt hebben op een bouwplaats moeten in eerste instantie in staat gesteld worden om deze basisveiligheidsopleiding te volgen en de nodige kennis te verwerven.

De personen die reeds werkzaam zijn op een bouwplaats moeten in tweede instantie in staat gesteld worden om deze basisveiligheidsopleiding te volgen. Zij beschikken over een termijn van één jaar om de nodige kennis te verwerven. Deze termijn eindigt op 15 april 2024.

Meer info

Meer informatie over de basisveiligheidsopleiding is beschikbaar op de website van de FOD Werkgelegenheid, in de rubriek [Basisveiligheidsopleiding](#).

Communicatie op de bouwplaats

Een tweede deel van dit koninklijk besluit heeft tot doel de **communicatie op de bouwplaats te verbeteren**. Hiertoe moet het veiligheids- en gezondheidsplan een aantal regels bevatten met betrekking tot de verbale en non-verbale communicatie op de bouwplaats.

Deze regels hebben betrekking op:

- het verspreiden van informatie, instructies en bevelen aan de personen die werken op de bouwplaats, zodat zij deze te allen tijde begrijpen en daadwerkelijk kunnen toepassen;
- de mogelijkheid voor deze personen om zich door middel van geschikte communicatiemiddelen verstaanbaar te maken;
- het vastleggen van praktische afspraken over de communicatie en verstaanbaarheid wanneer deze personen zich in een meertalige omgeving bevinden.

VRAGEN EN ANTWOORDEN IN VERBAND MET HET KB BASISVEILIGHEIDSOPLEIDING

INHOUD

TOEPASSINGSGEBIED RATIONE PERSONAE	3
Is de regelgeving van toepassing op architecten, bedienden, personeelsleden van EDTC's?	3
Is de regelgeving van toepassing op chauffeurs van transportfirma's die materiaal leveren?	3
Moeten personen die voorbereidende studiewerken, sonderingen of boringen uitvoeren, vooraleer de realisatie van de bouwwerken een aanvang hebben genomen ook de basisveiligheidsopleiding gevolgd hebben?	3
Moeten personen die de bouwplaats opruimen en schoonmaken voor oplevering ook de basisveiligheidsopleiding volgen?	4
TOEPASSING OP STAGIAIRS, JONGEREN EN UITZENDKRACHTEN	4
Moeten de verschillende soorten stagiairs en leerlingen uit het Duaal Leren ook de opleiding gevolgd hebben?	4
Moeten jobstudenten de basisveiligheidsopleiding gevolgd hebben?	4
Moeten uitzendkrachten de basisveiligheidsopleiding gevolgd hebben?	4
INHOUD, VORM, ORGANISATIE EN OGENBLIK VAN DE OPLEIDING	5
Wanneer moet de opleiding gevolgd worden? En hoe kan men deze termijn respecteren voor stagiairs en personen met contracten van korte duur, zoals jobstudenten?	5
Kan de opleiding online gegeven worden en is zelfstudie mogelijk?	5
Moet het opleidingsprogramma dat via een CAO in andere paritaire comités wordt vastgelegd gelijk zijn aan het opleidingsprogramma vastgesteld in het paritair comité 124?	5
Hoe kan de basisveiligheidsopleiding gevolgd worden door werknemers die een vreemde taal spreken bv. Russisch, Albanees, Chinees etc...?	5
Geldt hier ook een jaarlijkse bijscholingsplicht?	6
OPLEIDINGSINSTITUUT EN INTERNE OPLEIDING	6
Kunnen enkel de bij CAO opgerichte sectorale opleidingsinstituten de basisveiligheidsopleiding verstrekken?	6
Aan welke voorwaarden moet een opleidingscentrum voldoen, om de basisveiligheidsopleiding te organiseren?	6
Kan de basisveiligheidsopleiding in de onderneming zelf worden gevolgd?	6
GELIJKGESTELDE OPLEIDINGEN	7
Volstaat het dat een werknemer de VCA-opleiding heeft gevolgd? Of moet hij ook geslaagd zijn in het examen?	7
Is slagen in het examen van de VCA-opleiding voldoende, ook als de opleiding niet werd gevolgd?	7
ZELFSTANDIGEN EN ERVARING	7

Hoe kan een zelfstandige zijn ervaring bewijzen?	7
Hoe kan een meewerkende vennoot zijn ervaring bewijzen?	7
Geldt de ervaring van 5 jaar ook voor de zaakvoerders?	7
BUITENLANDSE AANNEMERS	8
Hoe zal gecontroleerd worden of uit een EU lidstaat gedetacheerde werknemers of aannemers de verplichtingen inzake de basisveiligheidsopleiding naleven?	8
Hoe kunnen buitenlanders hun ervaring bewijzen?	8
CONTROLE, VERANTWOORDELIJKHEID EN SANCTIES	8
Wie is verantwoordelijk voor het feit dat de werknemers van een onderaannemer de basisveiligheidsopleiding hebben gevolgd?	8
Moet de veiligheidscoördinator nagaan of de werknemers of aannemers de basisveiligheidsopleiding hebben gevolgd?	8
Moeten de attesten waaruit blijkt dat de basisveiligheidsopleiding werd gevolgd aanwezig zijn op de bouwplaats?	9
Welke sancties kan een aannemer oplopen wanneer hij werknemers tewerkstelt of een beroep doet op aannemers die de basisveiligheidsopleiding niet hebben gevolgd	9

TOEPASSINGSGEBIED RATIONE PERSONAE

Is de regelgeving van toepassing op architecten, bedienden, personeelsleden van EDTC's?

Wat wordt in Art. 50bis van het KB TMB bedoeld met "werkzaamheden met betrekking tot het realiseren van het bouwwerk"?

Het gaat om alle werkzaamheden die uitgevoerd worden om het bouwwerk daadwerkelijk te realiseren of tot stand te brengen. Alleen personen die effectief bouwwerken uitvoeren op een TMB vallen onder het toepassingsgebied van de basisveiligheidsopleiding. Architecten, bedienden en personeelsleden van een EDTC worden dus niet gevisieerd door deze wetgeving.

Is de regelgeving van toepassing op chauffeurs van transportfirma's die materiaal leveren?

Vallen de chauffeurs van bouwmaterialen en betonmixers die op de bouwplaats komen leveren onder de verplichting tot het volgen van een basisopleiding? Geldt dit ook voor chauffeurs van transportfirma's die (met grote kipbak-opliggers) stabilisé, grind en vooral ook asfalt komen leveren op grote wegeniswerken? In het geval zij met asfalt komen, rijden zij op de afgesloten TMB tot tegen de asfalteermachine en volgen die heel traag om het warme asfalt in de machine te laten glijden. Het gaat doorgaans om firma's die onder het PC van het vervoer van goederen over de weg vallen.

Chauffeurs die bouwmaterialen, grond/grind/stabilisé/beton/asfalt ... komen leveren op de bouwplaats, vallen in principe niet onder het toepassingsgebied van de basisveiligheidsopleiding. Ook al dragen deze werken bij tot het realiseren van het bouwwerk dan zal er in principe weinig of geen interactie met de andere aanwezige bouwvakkers zijn, aangezien de leverancier van materialen in de meeste gevallen niet op de bouwplaats komt en ook niet kan beschouwd worden als een aannemer

Wanneer de chauffeur daarentegen rechtstreeks betrokken wordt bij het aanbrengen of plaatsen van de geleverde materialen aan of op het bouwwerk ontstaat er interactie met de andere aanwezige partijen en moet de leverancier beschouwd worden als een aannemer. In dat geval is de basisveiligheidsopleiding wel verplicht. Dit is bijvoorbeeld het geval bij:

- het leveren van asfalt wanneer de chauffeur de asfalteermachine volgt en aldus daadwerkelijk deelneemt aan de realisatie van de wegenwerken;
- het leveren en (rechtstreeks) plaatsen van welfsels of prefab-elementen op het bouwwerk;
- het. leveren en (rechtstreeks) plaatsen van vensters of raamkaders op het bouwwerk;
- het. leveren en (rechtstreeks) plaatsen van beton op het bouwwerk.

Moeten personen die voorbereidende studiewerken, sonderingen of boringen uitvoeren, vooraleer de realisatie van de bouwwerken een aanvang hebben genomen ook de basisveiligheidsopleiding gevolgd hebben?

Aangezien deze studiewerken, sonderingen of boringen geïsoleerd worden uitgevoerd, d.w.z. vooraleer de eigenlijke bouwwerken worden aangevat en er geen interactie bestaat met andere werknemers of aannemers die zich tegelijkertijd of achtereenvolgens op de bouwplaats bevinden, moeten de personen die deze activiteiten verrichten deze basisveiligheidsopleiding niet volgen.

Het verband tussen de voorbereidende studiewerken, sonderingen of boringen enerzijds en de realisatie van het bouwwerk moet wel onderzocht worden in het kader van de veiligheidscoördinatie in het kader van het ontwerp van het bouwwerk. Indien blijkt dat er een interactie bestaat tussen deze voorafgaande werken en de realisatie van het bouwwerk, waardoor er risico's kunnen

gecreëerd worden in de ene of de andere fase, moeten ook de personen die deze voorbereidende werkzaamheden uitvoeren geïnformeerd worden over de risico's en preventiemaatregelen op de bouwplaats

Moeten personen die de bouwplaats opruimen en schoonmaken voor oplevering ook de basisveiligheidsopleiding volgen?

Het opruimen en schoonmaken van een bouwplaats voor oplevering is de laatste activiteit in de realisatie van het bouwwerk. Vaak zal hiermee al begonnen worden, terwijl er nog andere aannemers aan het werk zijn, zodat er een interactie kan zijn met deze aannemers. Dit impliceert dat ook personen die de bouwplaats opruimen en schoonmaken voor oplevering de basisveiligheidsopleiding moeten volgen.

TOEPASSING OP STAGIAIRS, JONGEREN EN UITZENDKRACHTEN

Moeten de verschillende soorten stagiairs en leerlingen uit het Duaal Leren ook de opleiding gevolgd hebben?

Stagiairs e.d. worden inderdaad gelijkgesteld met werknemers en de verplichting tot het volgen van de basisveiligheidsopleiding is van tel, behalve als de stagiair tijdens zijn opleiding op school bv. reeds een VCA opleiding heeft gevolgd, welke geleid heeft tot een VCA attest. Dit is iets dat vele technische scholen aanbieden aan hun leerlingen. Zij kunnen ook vrijgesteld worden van de opleiding indien zij in toepassing van het leerplan van de school een opleiding hebben genoten die aantoonbaar voldoet aan de doelstellingen van de basisveiligheidsopleiding uit het KB TMB. Wanneer het gaat om zgn. "kijkstages" waarbij de stagiair een bezoek brengt aan een bouwplaats, verrichten deze stagiairs geen bouwactiviteiten en is de basisveiligheidsopleiding vanuit strikt juridisch oogpunt niet vereist. Desalniettemin is het absoluut aan te raden dat deze stagiairs toch deze opleiding gevolgd hebben omdat zij jong zijn en onervaren. In elk geval moeten zij wel op de hoogte gebracht worden van de risico's en preventiemaatregelen van toepassing op een tijdelijke of mobiele bouwplaats.

Moeten jobstudenten de basisveiligheidsopleiding gevolgd hebben?

Jobstudenten zijn werknemers, aangezien zij tewerkgesteld worden met een arbeidsovereenkomst. Zij moeten dus de basisveiligheidsopleiding volgen. Indien de jobstudent arbeid uitvoert die in de lijn ligt van zijn professionele opleiding kan er een vrijstelling zijn van de basisveiligheidsopleiding, indien deze jobstudent tijdens zijn opleiding op school bv. reeds met succes een VCA-opleiding heeft gevolgd. Daarnaast moet ook rekening gehouden worden met de specifieke regels die van toepassing zijn op de tewerkstelling van jongeren.

Moeten uitzendkrachten de basisveiligheidsopleiding gevolgd hebben?

Uitzendkrachten zijn werknemers, aangezien zij tewerkgesteld worden met een arbeidsovereenkomst voor uitzendarbeid.

Wanneer een aannemer die niet valt onder het ressort van het paritair comité voor het bouwbedrijf een beroep doet op een uitzendkracht, zorgt deze gebruiker ervoor dat de uitzendkracht de basisveiligheidsopleiding beschreven in de regelgeving over tijdelijke of mobiele bouwplaatsen heeft gevolgd.

Wanneer een aannemer die valt onder het ressort van het paritair comité voor het bouwbedrijf een beroep doet op een uitzendkracht, dient deze uitzendkracht de veiligheidsopleiding van 16 uur gevolgd te hebben, zoals dit is bepaald in de collectieve arbeidsovereenkomst van 4 december 2014 tot vaststelling van de voorwaarden en modaliteiten van de uitzendarbeid in het Bouwbedrijf, algemeen verbindend verklaard bij koninklijk besluit van 26 oktober 2015 (B.S. 24 november 2015).

INHOUD, VORM, ORGANISATIE EN OGENBLIK VAN DE OPLEIDING

Wanneer moet de opleiding gevolgd worden? En hoe kan men deze termijn respecteren voor stagiairs en personen met contracten van korte duur, zoals jobstudenten?

De opleiding moet in principe gevolgd worden voor de aanvang van de tewerkstelling op de bouwplaats en uiterlijk binnen een maand na het begin van die tewerkstelling. Indien de leerling-stagiair of jobstudent tijdens zijn schoolse opleiding een opleiding genoten heeft die aantoonbaar voldoet aan de doelstellingen van de basisveiligheidsopleiding uit het KB TMB, dan is deze leerling-stagiair of jobstudent vrijgesteld van het volgen van de basisveiligheidsopleiding. Uiteraard moet hij wel nog steeds de informatie ontvangen over de specifieke risico's en preventiemaatregelen eigen aan de bouwplaats waar hij wordt tewerkgesteld.

Kan de opleiding online gegeven worden en is zelfstudie mogelijk?

Art. 50quater van het KB TMB bepaalt dat de aannemers ervoor zorgen dat de basisveiligheidsopleiding wordt gevolgd bij organisatoren die een kwaliteitsborgingssysteem toepassen." In het PC 124 wordt geëist dat het gaat om een fysieke opleiding. Dit is verkieslijk, omdat een fysieke opleiding meer praktijkgericht is en beter kan inspelen op de specifieke behoeften van de deelnemers. Het is echter wel mogelijk om de opleiding online te geven, voor zover het niet gaat om vooraf opgenomen lessen die men kan bekijken op een later ogenblik. In dat geval gaat het om zelfstudie en deze is uitgesloten door de formulering van de wettekst die stelt dat de opleiding moet gevolgd worden.

Moet het opleidingsprogramma dat via een CAO in andere paritaire comités wordt vastgelegd gelijk zijn aan het opleidingsprogramma vastgesteld in het paritair comité 124?

Elk paritair comité kan door middel van een CAO vorm geven aan het concrete opleidingsprogramma. Het is immers mogelijk dat in een ander paritair comité andere accenten moeten worden gelegd en andere risico's en preventiemaatregelen moeten aan bod komen dan deze vastgesteld in de CAO van het PC 124. Wel moet dit programma beantwoorden aan de vijf doelstellingen die werden opgenomen in artikel 50bis van het KB TMB en moet de opleiding tenminste 8 uur omvatten.

Hoe kan de basisveiligheidsopleiding gevolgd worden door werknemers die een vreemde taal spreken bv. Russisch, Albanees, Chinees etc...?

De bouwdirectie belast met de uitvoering of de aannemer moeten erover waken dat de werknemers van (buitenlandse) aannemers wel degelijk over de kennis beschikken die voorzien is in de basisveiligheidsopleiding. Indien dat niet het geval is moeten zij de (buitenlandse) aannemer weren. Het is de verantwoordelijkheid van elke aannemer om ervoor te zorgen dat zijn werknemers over de kennis bedoeld in de basisveiligheidsopleiding beschikken, ook als deze werknemers een vreemde taal spreken.

De bij Constructiv uitgewerkte basisveiligheidsopleiding is momenteel beschikbaar in 8 talen: Nederlands, Frans, Duits, Engels, Pools, Roemeens, Russisch en Oekraïens.

Geldt hier ook een jaarlijkse bijscholingsplicht?

Een ritme of termijn wordt daar niet expliciet opgeplakt maar het KB bepaalt wel het volgende: "De basisveiligheidsopleiding wordt op regelmatige tijdstippen herhaald, tenzij de werkgever kan aantonen dat de kennis van de werknemers actueel blijft d.m.v. regelmatige of continue opleiding en informatieverstrekking en door praktijkervaring". Met andere woorden: een bedrijf dat zijn werknemers regelmatig bijschoolt op het vlak van veiligheid (bv. via toolboxmeetings, een jaarlijkse veiligheidsdag of hen bepaalde opleidingen laat volgen, hoeft de basisveiligheidsmodule op zich niet per se te laten herhalen.

OPLEIDINGSINSTITUUT EN INTERNE OPLEIDING

Kunnen enkel de bij CAO opgerichte sectorale opleidingsinstituten de basisveiligheidsopleiding verstrekken?

De opleiding kan verstrekt worden door elke instelling die een kwaliteitsborgingssysteem toepast en daardoor aantoont dat de opleiding een hoog kwalitatief niveau heeft. Ze is niet voorbehouden aan de sectorale vormingsinstellingen.

Aan welke voorwaarden moet een opleidingscentrum voldoen, om de basisveiligheidsopleiding te organiseren?

Het opleidingscentrum moet voor de organisatie van deze opleiding een kwaliteitsborgingssysteem toepassen, waardoor het centrum kan aantonen dat de opleiding van een kwalitatief hoogstaand niveau is. Dergelijk kwaliteitsborgingssysteem zal ook voorwaarden bevatten waaraan opleiders moeten beantwoorden. In elk geval dienen deze opleiders vertrouwd te zijn met de regelgeving in verband met tijdelijke of mobiele bouwplaatsen en de praktische toepassing ervan evenals met de risico's en preventiemaatregelen van toepassing op tijdelijke of mobiele bouwplaatsen. De regelgeving voorziet enkel dat dergelijk kwaliteitsborgingssysteem moet worden toegepast, maar voorziet noch in een certificering noch in een erkenning. De inhoud van de cursus moet ook niet gevalideerd worden door de overheid of een andere instantie.

Kan de basisveiligheidsopleiding in de onderneming zelf worden gevolgd?

Het KB tijdelijke of mobiele bouwplaatsen maakt geen onderscheid tussen bouwplaatsen met verplichte veiligheidscoördinatie en deze zonder coördinatie zoals in de CAO van PC 124 wordt voorzien. Dit betekent dat de opleiding steeds dient gevolgd te worden bij een extern opleidingsinstituut. Een bedrijfsinterne opleiding is slechts mogelijk voor zover de werkgever gecertificeerd is volgens een kwaliteitsmanagementsnorm, zoals de ISO 9001.

GELIJKGESTELDE OPLEIDINGEN

Volstaat het dat een werknemer de VCA-opleiding heeft gevolgd? Of moet hij ook geslaagd zijn in het examen?

Artikel 50bis,§2, 1° van het KB TMB bepaalt dat werknemers worden vermoed te beschikken over de basisveiligheidsopleiding, indien zij beschikken over een attest waaruit blijkt dat zij de kennis hebben verworven door het volgen van een andere opleiding. Er moet derhalve kunnen aangetoond worden dat de werknemer de kennis heeft verworven. Dit is enkel het geval, indien de werknemer geslaagd is voor het examen dat door de VCA-opleiding wordt voorzien. Deze regel geldt voor alle VCA-opleidingen die gevolgd worden na 15 april 2023.

Voor de VCA-opleidingen die gevolgd werden voor 15 april 2023 wordt aanvaard dat het volgen van de opleiding volstaat, ook indien men niet geslaagd is in het examen

Is slagen in het examen van de VCA-opleiding voldoende, ook als de opleiding niet werd gevolgd?

Het slagen in het examen van de VCA-opleiding is mogelijk via zelfstudie. Dit is onvoldoende om te kunnen spreken van een reële basisveiligheidsopleiding. Het is immers van belang dat er een aantal contacturen zijn, eventueel online, om de principes van de opleiding te kunnen inoefenen. Deze regel geldt voor alle VCA-opleidingen die gevolgd worden na 15 april 2023. Er wordt echter aanvaard dat wie voor 15 april 2023 aantoonde dat hij geslaagd is in het VCA-examen, voldoet aan de regels inzake basisveiligheidsopleiding, ook indien hij het examen heeft afgelegd, zonder het volgen van de opleiding.

ZELFSTANDIGEN EN ERVARING

Hoe kan een zelfstandige zijn ervaring bewijzen?

Een zelfstandige kan door middel van zijn inschrijving in de kruispuntbank van de ondernemingen of de inschrijving bij het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen een begin van bewijs leveren van zijn ervaring. Uit de inschrijving in de KBO zal immers blijken wanneer hij zijn activiteiten heeft aangevat. Hij zal dit begin van bewijs moeten aanvullen via de offertes, contracten en facturen die betrekking hebben op door hem op bouwplaatsen uitgevoerde activiteiten.

Hoe kan een meewerkende vennoot zijn ervaring bewijzen?

Een meewerkende vennoot kan door middel van zijn inschrijving in de kruispuntbank van de ondernemingen of de inschrijving bij het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen een begin van bewijs leveren van zijn ervaring. Uit de inschrijving in de KBO zal immers blijken wanneer hij zijn activiteiten heeft aangevat. Hij zal dit begin van bewijs moeten aanvullen via de offertes, contracten en facturen die betrekking hebben op door hem op bouwplaatsen uitgevoerde activiteiten.

Geldt de ervaring van 5 jaar ook voor de zaakvoerders?

Zaakvoerders van een onderneming zijn niet onderworpen aan de basisveiligheidsopleiding, zodat ook de vereiste van ervaring van 5 jaar tijdens de afgelopen 10 jaar, niet op hen van toepassing is. De vereiste van basisveiligheidsopleiding en het vermoeden te beschikken over de kennis van deze

opleiding via ervaring geldt echter wel, wanneer deze zaakvoerders samen met hun werknemers op de bouwplaats werken aan de realisatie van het bouwwerk.

BUITENLANDSE AANNEMERS

Hoe zal gecontroleerd worden of uit een EU lidstaat gedetacheerde werknemers of aannemers de verplichtingen inzake de basisveiligheidsopleiding naleven?

De controle door de sociaal inspecteurs van TWW zal uitgevoerd worden op het niveau van de bouwdirectie belast met de uitvoering en de aannemers. Er zal gecontroleerd worden of zij (als contracterende aannemer) nagegaan hebben of hun (buitenlandse) aannemer/onderaannemer voldoet aan de Belgische regelgeving (of gelijkwaardige regelgeving in het 'thuisland') inzake welzijn op het werk, zo ook de regels inzake de basisveiligheidsopleiding. Dat is trouwens een bestaande verplichting voor de bouwdirectie belast met de uitvoering of aannemers. Indien zij vaststellen dat de aannemers/onderaannemers niet beantwoorden aan de reglementaire voorschriften, moeten zij hen in toepassing van artikel 29, 1° van de welzijnswet weren.

Hoe kunnen buitenlanders hun ervaring bewijzen?

Op dezelfde wijze als Belgische aannemers cfr. Supra

CONTROLE, VERANTWOORDELIJKHEID EN SANCTIES

Wie is verantwoordelijk voor het feit dat de werknemers van een onderaannemer de basisveiligheidsopleiding hebben gevolgd?

Het gaat hier om een gedeelde verantwoordelijkheid. Elke onderaannemer moet ervoor zorgen dat zijn werknemers de basisveiligheidsopleiding hebben gevolgd. De aannemer die beroep doet op een onderaannemer heeft in toepassing van artikel 29 van de welzijnswet de verplichting om na te gaan of de onderaannemer waarop hij een beroep doet de regels in verband met de basisveiligheidsopleiding naleeft. Indien hij vaststelt dat dit niet het geval is moet hij deze onderaannemer weren.

Moet de veiligheidscoördinator nagaan of de werknemers of aannemers de basisveiligheidsopleiding hebben gevolgd?

De veiligheidscoördinator heeft tot taak aan alle betrokken partijen advies te geven over de preventiemaatregelen die op een bouwplaats van toepassing zijn. In het veiligheids- en gezondheidsplan dat de beschrijving geeft van de te treffen preventiemaatregelen, kan de veiligheidscoördinator de eis met betrekking tot de basisveiligheidsopleiding opnemen. Wanneer de veiligheidscoördinator-verwezenlijking een werkbezoek uitvoert is het een goede praktijk dat hij ook informeert naar de kennis van de werknemers en de zelfstandigen over het veilig en gezond werken op een bouwplaats en dus de naleving van de verplichtingen inzake de basisveiligheidsopleiding. Indien de veiligheidscoördinator vaststelt dat deze verplichting niet werd nagekomen dient hij de zelfstandigen of werkgever van deze werknemers daarop te wijzen en, in geval van onderaanneming, ook de aannemer die op de onderaannemer een beroep heeft gedaan en de bouwdirectie belast met de uitvoering.

Moeten de attestaten waaruit blijkt dat de basisveiligheidsopleiding werd gevolgd aanwezig zijn op de bouwplaats?

Dit wordt niet vereist door de wetgeving maar is een goede praktijk die de controle door de inspectiediensten kan vereenvoudigen. Ook een voor de inspectie toegankelijke databank waarin deze attestaten zijn opgenomen kan een goede praktijk zijn.

Welke sancties kan een aannemer oplopen wanneer hij werknemers tewerkstelt of een beroep doet op aannemers die de basisveiligheidsopleiding niet hebben gevolgd

Artikel 132 van het Sociaal strafwetboek bepaalt de sancties die van toepassing zijn wanneer een aannemer de bepalingen betreffende de veiligheid en gezondheid op de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen niet naleven. Het gaat om een sanctie van niveau 3, met name een strafrechtelijke geldboete van 100 tot 1000 euro of een administratieve geldboete van 50 tot 500 euro te verhogen met de wettelijke opdecimen. In 2023 moeten deze bedragen vermenigvuldigd worden met 8, wat betekent dat de reële strafrechtelijke geldboete 800 tot 8000 euro bedraagt en de administratieve geldboete 400 tot 4000 euro.

Welkom op de site van
VBVC
de vlaamse beroepsvereniging
voor veiligheidscoördinatoren
De vzw die de belangen van
veiligheidscoördinatoren behartigt

Over VBVC

De bouw is één van de sectoren met de meeste en zwaarste arbeidsongevallen. Bouwplaatsen zijn tijdelijk en evolutief: ze veranderen voortdurend en elke keer ontstaan nieuwe risico's. Een Koninklijk Besluit van 25.01.2001 (BS van 07.02.2001) organiseert de toepassing van nieuwe begrippen en verplichtingen in verband met veiligheid en gezondheid op